

MINISTERSTWO GOSPODARKI
DEPARTAMENT ANALIZ EKONOMICZNYCH

Raport

**o pomocy publicznej w Polsce
udzielonej w 1997 roku
podmiotom gospodarczym**

Warszawa, wrzesień 1998 rok

I. WSTĘP	3
II. METODOLOGIA BADAŃ	3
1. Pojęcie pomocy publicznej	4
2. Formy pomocy	4
3. Cel pomocy publicznej	5
4. Przeznaczenie pomocy	5
5. Zakres przedmiotowy raportu	6
III. CHARAKTERYSTYKA PORÓWNAWCZA	7
1. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ	7
2. GRUPA A1 - DOTACJE	8
3. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE	9
4. GRUPA B - SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE	9
5. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE”	10
6. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE	11
IV. OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP POMOCY	12
1. GRUPA A - DOTACJE I ZWOLNIENIA (ULGI) PODATKOWE	12
1.1. GRUPA A1 - DOTACJE	12
1.1.1. CELE POMOCY	13
1.1.2. PRZEZNACZENIE POMOCY	18
1.1.3. INNE DOTACJE PODMIOTOWE	18
1.1.4. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE DOTACJI	19
1.2. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE	21
1.2.1. Zwolnienia i ulgi podatkowe	21
1.2.2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku	24
1.2.3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu	24
1.2.4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu	25
2. GRUPA B - SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE	25
2.1. B1A - WNIESIENIE KAPITAŁU DO SPÓŁKI	25
2.1.1. Wniesienie kapitału do spółki	25
2.2. B2A - KONWERSJA ZADŁUŻENIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA KAPITAŁ	25
2.2.1. Konwersja zadłużenia na akcje	25
2.2.2. Konwersja zadłużenia na akcje lub udziały przez Agencję Rozwoju Przemysłu	26
3. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE.”	27
3.1. C1A - KREDYTY PREFERENCYJNE I WARUNKOWO UMORZONE	27
3.1.1. Kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez Agencję Rozwoju Przemysłu	27
3.1.2. Kredyty preferencyjne ze środków własnych Agencji Rozwoju Przemysłu	27
3.1.3. Dopłaty ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania kredytów bankowych	27
3.1.4. Kredyty preferencyjne ze środków PFRON	28
3.1.5. Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska	29
3.1.6. Kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW	30
3.1.7. Kredyty warunkowo umorzone przez Agencję Rozwoju Przemysłu	30
3.1.8. Kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW	30
3.1.9. Kredyty warunkowo umorzone przez PFRON	30
3.2. C2A - ODROČZENIE I ROZŁOŻENIE NA RATY PŁATNOŚCI WOBEC BUDŻETU I FUNDUSZU	30
3.2.1. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych	30
3.2.2. Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków	31
3.2.3. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec PFRON	32
3.2.4. Przyspieszona amortyzacja	33
4. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE	33
4.1. D1A - PORĘCZENIA I GWARANCJE	33
4.1.1. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa	33
4.1.2. Agencja Rozwoju Przemysłu	34
4.1.3. Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego	35
4.1.4. Ubezpieczenia kontraktów eksportowych gwarantowanych przez Skarb Państwa	36

I. WSTĘP

W dniu 16 grudnia 1991 roku Polska podpisała Układ Europejski (UE) ustanawiający stowarzyszenie między Rzeczpospolitą Polską z jednej strony, a Wspólnotami Europejskimi i ich Państwami Członkowskimi z drugiej strony. Układ wszedł w życie 1 lutego 1994 roku.

Układ Europejski w części piątej zawiera przepisy dotyczące przestrzegania zasad konkurencji.

Zgodnie z Art. 63.4 b) UE "Każda ze Stron zapewni przejrzystość informacji w zakresie pomocy publicznej między innymi poprzez coroczne informowanie drugiej Strony o ogólnej sumie i podziale udzielonej pomocy oraz przedstawianie - na żądanie - informacji dotyczących programów pomocy. Na żądanie jednej ze Stron, druga Strona przedstawi informacje na temat poszczególnych indywidualnych przypadków pomocy publicznej."

Powyższy artykuł zobowiązuje stronę polską do corocznego opracowywania raportu na temat wielkości i form pomocy udzielonej przedsiębiorstwom oraz jej podziału.

II. METODOLOGIA BADAŃ.

Dane i informacje zawarte w raporcie zostały przekazane przez członków Międzyresortowego Zespołu ds. Monitorowania Pomocy Publicznej w Polsce. Pochodzą one z wypełnionych przez członków Zespołu kwestionariuszy do badania udzielonej pomocy za 1997 rok. Badaniem zostały objęte najważniejsze resorty oraz instytucje centralne, do których należały:

1. Ministerstwo Gospodarki
2. Ministerstwo Finansów
3. Ministerstwo Skarbu Państwa
4. Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej
5. Ministerstwo Łączności
6. Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
7. Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
8. Urząd Mieszkalnictwa i Gospodarki Mieszkaniowej
9. Komitet Badań Naukowych
10. Zakład Ubezpieczeń Społecznych
11. Agencja Rozwoju Przemysłu
12. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
13. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

1. Pojęcie pomocy publicznej.

Pomoc publiczna to przysporzenie przez organy udzielające pomocy korzyści finansowych określonym podmiotom gospodarczym, które uprzywilejowuje je w stosunku do ich konkurentów, w drodze dokonywania na ich rzecz wydatków ze środków publicznych lub pomniejszania świadczeń należnych od nich władzom publicznym, przyjmujące następujące formy:

- (a) Dotacji oraz ulg podatkowych
- (b) Dokapitalizowania przedsiębiorców w sytuacjach lub na warunkach odbiegających od normalnych praktyk inwestycyjnych prywatnych inwestorów w gospodarce rynkowej
- (c) Pożyczek lub kredytów udzielanych podmiotom gospodarczym na warunkach korzystniejszych od oferowanych im na rynku finansowym
- (d) Poręczeń i gwarancji kredytowych udzielanych podmiotom gospodarczym na warunkach korzystniejszych od oferowanych na rynku kredytowym
- (e) Odstąpienia od ustalania i poboru, umarzania, odraczania lub rozłożenia na raty należności publicznych
- (f) Sprzedaży lub dzierżawy mienia będącego własnością Skarbu Państwa, jak również udzielania zamówień publicznych - na preferencyjnych warunkach.

Przez organy władzy publicznej należy rozumieć organy władz publicznych lub inne organy i instytucje, na które organy administracji rządowej lub samorządowej wywierają dominujący wpływ w sferze działań pomocowych.

2. Formy pomocy.

Przedmiotem analizy niniejszego raportu były następujące formy pomocy:

Operacje na podatkach

- 1) Zwolnienie i ulga podatkowa,
- 2) Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatku,
- 3) Zaniechanie ustalania i poboru podatku,
- 4) Umorzenie zadłużenia wobec budżetu;

Operacje na należnościach parabudżetowych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)

- 5) Odroczenie i rozłożenie na raty płatności na rzecz funduszu,
- 6) Umorzenie zadłużenia wobec funduszu;

Operacje na kredytach

- 7) Kredyty preferencyjne,
- 8) Kredyty warunkowo umorzone,
- 9) Poręczenia i gwarancje kredytowe;

Operacje na kapitale

- 10) Wniesienie kapitału do spółki,
- 11) Czasowe nabycie udziałów spółki celem ich zbycia,
- 12) Konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał,

Dotacje

- 13) Dotacje.

Wymienione powyżej formy pomocy zostały zgodnie z metodologią Komisji Europejskiej, połączone w cztery grupy oznaczone literami A, B, C i D. Poszczególnym literom przypisano cyfrę 1 lub 2 w zależności od źródła pochodzenia środków pomocowych (z budżetu lub kosztem uszczuplenia wpływów budżetowych). Wartość pomocy dla poszczególnych, w ten sposób oznaczonych grup, jest podawana w kwocie nominalnej. Oczywiście element pomocy jest o wiele niższy od tej wartości i jest podawany z literą A, wszędzie tam, gdzie można było go wyliczyć, np. D1A (wartość pomocy dla poręczeń i gwarancji).

Do poszczególnych grup zaliczono następujące formy pomocy:

Grupa A (A1 i A2) zawiera głównie dotacje i zwolnienia (ulgi) podatkowe,

- A1 - dotacje
dopłaty do oprocentowania
- A2 - zwolnienie i ulga podatkowa
zaniechanie ustalania i poboru podatku
umorzenie zadłużenia wobec budżetu
umorzenie zadłużenia wobec funduszu

Grupa B (B1 i B2) - subsydia kapitałowo-inwestycyjne

- B1 - wniesienie kapitału do spółki
czasowe nabycie udziałów spółki celem ich zbycia
- B2 - konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał

Grupa C - (C1 i C2) tzw. „miękkie kredytowanie”

- C1 - kredyty preferencyjne
kredyty warunkowo umorzone
- C2 - przyspieszona amortyzacja
odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatku
odroczenie i rozłożenie na raty płatności na rzecz funduszu

Grupa D (D1)

- D1 - Poręczenia i gwarancje kredytowe.

3. Cel pomocy publicznej.

Z uwagi na cel udzielanej pomocy publicznej wyróżnia się:

- 1) Pomoc sektorową
- 2) Pomoc horyzontalną
- 3) Pomoc regionalną.

4. Przeznaczenie pomocy.

Ze względu na przeznaczenie wyróżnia się pomoc na:

1. Rozwój przedsiębiorstwa
2. Likwidację przedsiębiorstwa
3. Przetwarzanie i restrukturyzację przedsiębiorstwa
4. Badania i rozwój
5. Ochrona środowiska
6. Małe i Średnie Przedsiębiorstwa
7. Oszczędność energii
8. Eksport
9. Inwestycje
10. Zatrudnienie

- 11.Specjalne strefy ekonomiczne
- 12.Pokrycie strat przedsiębiorstwa
- 13.Bieżącą działalność przedsiębiorstwa (pomoc operacyjna)

5. Zakres przedmiotowy raportu.

Dane zawarte w raporcie były zbierane według rodzajów działalności gospodarczej zgodnych z Europejską Klasyfikacją Działalności (EKD). Badaniem zostały objęte rodzaje działalności gospodarczej od sekcji C do sekcji I. Zostały one przedstawione w tabeli nr 1. Dane były zbierane według działów poszczególnych sekcji.

Tabela nr 1

Sekcja	Nazwa sekcji
C	Górnictwo i kopalnictwo
D	Działalność produkcyjna
E	Zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę
F	Budownictwo
G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawy pojazdów mechanicznych, motocykli oraz artykułów przeznaczenia osobistego i użytku domowego
H	Hotele i restauracje
I	Transport, gospodarka magazynowa i łączność

Raport nie obejmuje pomocy publicznej udzielonej przez władze lokalne. Do form pomocy, z których mogą korzystać władze lokalne należy: zwolnienie z podatków i opłat lokalnych oraz sprzedaż ziemi przedsiębiorstwom poniżej jej ceny rynkowej.

III. CHARAKTERYSTYKA PORÓWNAWCZA.

1. SYNTEZA WYNIKÓW BADAŃ.

Tabela nr 2

lata		Grupa A1	Grupa A2	Grupa B1A	Grupa B2A	Grupa C1A	Grupa C2A	Grupa D1A	Razem
1996	(mln zł)	1 613,92	5 155,39	0,71	51,54	465,11	2 030,90	213,40	9 530,97
1997	(mln zł)	1 772,27	5 171,65	8,90	29,55	794,17	2 123,56	146,09	10 046,19
1997/1996	(w%)	109,8	100,3	1253,5	57,33	170,7	104,6	68,5	105,4
1996	(w%)	16,9	54,1	0,0	0,5	4,9	21,3	2,2	100
1997	(w%)	17,6	51,5	0,1	0,3	7,9	21,1	1,4	100
1996	(w%)	71,0		0,5		26,2		2,2	100
1997	(w%)	69,1		0,4		29,0		1,4	100

Ogólna wartość udzielonej w Polsce w 1997 roku pomocy podmiotom gospodarczym wyniosła 10 046,19 mln zł, co stanowi 2 711,16 mln ECU (przyjmując średni kurs z tego roku 1 ECU = 3,7055 zł). Udzielona pomoc stanowiła szacunkowo 3,3% wartości dodanej brutto w sektorze przedsiębiorstw¹. Dla porównania w krajach Unii Europejskiej w 1996 roku udział ten kształtował się na poziomie 2,7%.

W przeliczeniu na jednego pracującego w przemyśle wartość pomocy wyniosła ok. 2 658,9 zł/1 prac.² (717,5 ECU/1 prac.).

Udział pomocy państwa udzielonej podmiotom gospodarczym w Polsce w 1997 roku stanowi ok. 2,3% Produktu Krajowego Brutto wobec 2,6% w 1996 roku.

Dokonując interpretacji powyższych danych należy wziąć pod uwagę różnice jakie mogą wystąpić między sposobami obliczania np. wartości dodanej brutto w Polsce oraz w krajach Unii Europejskiej.

W 1997 roku, podobnie jak w 1996 roku najczęściej stosowane instrumenty pomocy należały do Grupy A -dotacje i subsydia podatkowe (w 1996 roku 71% pomocy ogółem, w 1997 roku 69,1%). Udziały te wynosiły odpowiednio w Grupie B - subsydia kapitałowo-inwestycyjne 0,5% i 0,4%, w Grupie C- „miękkie kredytowanie” 26,2% i 29% oraz w Grupie D- poręczenia i gwarancje kredytowe 2,2% i 1,4%.

Jeśli chodzi o sposób finansowania pomocy państwa w Polsce, w 1997 r. pomoc udzielona bezpośrednio z budżetu stanowiła 27,1% całej pomocy państwa, natomiast 72,9% stanowiły uszczuplenia budżetowe (zwolnienia i ulgi podatkowe, umorzenia, zaniechania ustalenia i poboru podatku itp.)

W 1996 roku proporcje te kształtowały się odpowiednio 24,1% i 75,9%.

¹ wartość dodana brutto stanowi różnicę pomiędzy wartością produkcji globalnej a wartością zużycia pośredniego. Produkcja globalna równa jest sumie produkcji globalnej produktów (wytworów i usług) wszystkich sekcji gospodarki narodowej lub sumie produkcji globalnej produktów (wytworów i usług) wszystkich sektorów instytucjonalnych. Natomiast zużycie pośrednie obejmuje wartość: zużytych materiałów (łącznie z paliwami) netto, surowców, energii, gazów technicznych, usług obcych, kosztów podróży służbowych i innych kosztów (reklamy, reprezentacji, wynajmu itp.).

² liczba pracujących w przemyśle w 1997 r. w/g stanu na koniec września 1997 r.- 3 778,3 tys. osób.

2. GRUPA A1 - DOTACJE.

Tabela nr 3

Nr EKD	Wyszczególnienie	Wartość pomocy (w mln zł)		<u>1997</u> 1996w%	Udział (w%)	
		1996	1997		1996	1997
	Dotacje ogółem w tym:	1 613,92	1 772,27	109,8	100	100
10	Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	541,73	749,24	138,3	33,5	42,3
14	Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	96,44	106,91	110,8	5,9	6,0
27	Produkcja metali	37,91	21,56	55,8	2,3	1,2
29	Maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	83,75	19,81	23,7	5,2	1,1
60,61	Transport	463,28	386,61	83,5	28,7	21,8
64	Poczta i telekomunikacja	81,30	85,50	105,2	5,0	4,8

W porównaniu z 1996 rokiem z budżetu państwa przeznaczono na dotacje o 158,3 mln zł więcej niż przed rokiem. W 1997 r w porównaniu z 1996r. przyrost udzielonej pomocy w formie dotacji zanotowano w dziale 10 - Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego o 38,3%, w dziale 14 - pozostałe górnictwo i kopalnictwo o 10,8%, oraz w dziale 64 - Poczta i telekomunikacja o 5,2%). W pozostałych działach zanotowano spadek udzielonej pomocy w formie dotacji.

Tabela nr 4

	w mln. zł		w %	
	1996	1997	1996	1997
dotacje ogółem	1 613,92	1 772,27	100	100
Pomoc sektorowa	1 171,92	1 482,93	72,6	83,7
Pomoc horyzontalna	442,00	289,34	27,4	16,3
Pomoc regionalna	0,00	0,00	0,0	0,0

Uwzględniając powyższą typologię celów pomocy można dokonać kolejnego zestawienia statystycznego, z którego wynika, że w 1997 r. 83,7% dotacji przeznaczona była na pomoc typu sektorowego, 16,3% na cele typu horyzontalnego, natomiast pomoc regionalna nie była stosowana. W 1996 r. struktura ta kształtowała się podobnie. Najwięcej dotacji przeznaczono na pomoc typu sektorowego - 72,6%, następnie na cele typu horyzontalnego - 27,4%, natomiast pomoc regionalna nie była stosowana.

3. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE.

Tabela nr 5

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1996	1997	1997/1996	1996	1997
subsydia podatkowe ogółem:	5 155,39	5 171,65	100,32	100	100
w tym:					
— zwolnienia i ulgi podatkowe	4 079,80	4 109,50	100,73	79,1	79,5
— zaniechanie ustalania i poboru podatku	153,70	121,00	78,72	3,0	2,3
— umorzenia zadłużenia wobec funduszu	27,71	297,55	1073,80	0,5	5,8
— umorzenia zadłużenia wobec budżetu	894,18	643,60	71,98	17,4	12,4

W 1997 r. w porównaniu z 1996 r. wartość subsydiów podatkowych wzrosła o 0,3%. Największy przyrost subsydiów podatkowych (ponad 10-krotny) zanotowano w formie pomocy dotyczącej umorzenia zadłużenia wobec funduszu. Wzrost ten dotyczy umorzenia zadłużenia wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i jest wynikiem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o restrukturyzacji finansowej jednostek górnictwa węgla kamiennego oraz wprowadzeniu opłaty węglowej. Zgodnie z art. 7 powołanej ustawy zobowiązania (m.in. z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne) jednostek likwidujących w całości lub w części zakłady górnicze wydobywające węgiel kamienny, powstałe za okres do 31 lipca 1997 r. podlegały w całości umorzeniu, w wysokości przypadającej na likwidowany zakład górniczy lub jego likwidowaną część.

W strukturze subsydiów podatkowych największy udział mają zwolnienia i ulgi podatkowe (w 1996r.-79,1%, w 1997r. - 79,5%).

4. GRUPA B - SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.

Tabela nr 6

Formy pomocy	w mln zł		w %
	1996	1997	1997/1996
B1A - Wniesienie kapitału do spółki	0,71	8,90	1253,52
B2A - Konwersja zadłużenia przedsiębiorstwa na kapitał	51,54	29,55	-³
w tym:			
— Konwersja zadłużenia na akcje	48,49	25,60	- ³
— Konwersja zadłużenia na akcje lub udziały przez Agencję Rozwoju Przemysłu	2,60	3,95	151,92

³ Nie pokazujemy dynamiki tej formy pomocy w 1997 r. w porównaniu z 1996 r. ze względu na niepełne dane dotyczące konwersji założeń na akcje, przeprowadzonej w 1997 r.

W 1997 r. w porównaniu z 1996r. wartość udzielonej pomocy w grupie B1A wzrosła ponad 12-krotnie. Różnice między poszczególnymi latami wynikają z potrzeb ze strony podmiotów gospodarczych w odniesieniu do dokapitalizowania.

5. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE”.

Tabela nr 7

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1996	1997	1997/1996	1996	1997
Grupa C1A- Kredyty preferencyjne i warunkowo umorzone. w tym:	465,11	794,17	170,75	100	100
— kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez ARP	8,12	1,52	18,72	1,7	0,2
— kredyty preferencyjne ze środków własnych ARP	0,26	2,27	873,08	0,1	0,3
— dopłaty ze środków ARiMR do oprocentowania kredytów bankowych	83,31 ⁴	279,69	-	17,3	35,2
— kredyty preferencyjne ze środków PFRON	7,66	5,66	73,89	1,6	0,7
— Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary	272,35	327,04 ⁵	120,08	58,5	41,2
— kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW	70,66	43,24	61,19	15,2	5,4
— kredyty warunkowo umorzone przez ARP	18,39	124,95	679,45	3,9	15,7
— kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW	4,36	2,44	55,96	0,9	0,3
— kredyty warunkowo umorzone przez PFRON	-	7,36	-	-	0,9

W 1997 r. wartość udzielonej pomocy w grupie C1A- kredyty preferencyjne i warunkowo umorzone w porównaniu z 1996r. wzrosła o 70%.

Powodem tego jest :

- ponad 8-krotny wzrost kredytów preferencyjnych ze środków własnych ARP,
- ponad 6-krotny wzrost kredytów warunkowo umorzonych przez ARP

Natomiast spadek wielkości udzielonej pomocy w tej grupie zanotowano w przypadku pomocy dotyczącej:

⁴ wartość ta nie obejmuje (w przeciwieństwie do danych za 1997 r.) dopłat do oprocentowania kredytów bankowych przeznaczonych na skup i przechowywanie produktów rolnych (zbóż, rzepaku, buraków cukrowych oraz niektórych półproduktów). Kwoty te nie są więc porównywalne dlatego też nie jest wskazane pokazywanie dynamiki 1997/1996.

⁵ wartość ta nie obejmuje kwoty nieściągniętych kar za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska.

- kredytów preferencyjnych ze środków EFSAL udzielonych przez ARP (spadek o ok.81,3%),
- kredytów preferencyjnych ze środków PFRON (o ok. 26,1%),
- kredytów preferencyjnych udzielonych przez NFOŚiGW (o ok. 38,8%),
- kredytów warunkowo umorzonych przez NFOŚiGW (o ok. 44%).

Różnice między poszczególnymi latami wynikają z potrzeb ze strony podmiotów gospodarczych w odniesieniu do tych form pomocy.

W strukturze kredytów preferencyjnych i warunkowo umorzonych największy udział mają (podobnie jak w roku poprzednim) nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska (w 1996 r. - 58,5%; w 1997 r. - 41,2 %).

Tabela nr 8

Formy pomocy	w mln zł		w %		
	1996	1997	1997/1996	1996	1997
Grupa C2A- Odroczenie i rozłożenie na raty płatności i wobec budżetu i funduszu.	2 030,9	2 123,56	104,56	100	100
w tym:					
— odroczenie i rozłożenie na raty płatności wobec PFRON	18,67	37,23	- ⁶	0,9	1,8
— odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec ZUS	1 336,33	1 443,90	108,05	65,8	68,0
— odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków	675,90	642,43	95,05	33,3	30,2

W grupie C2 - miękkie kredytowanie wartość udzielonej pomocy w badanym okresie w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 4,5%.

Największą pozycję w strukturze grupy C2A stanowi forma pomocy dotycząca odroczenia lub rozłożenia na raty płatności wobec ZUS (ok. 68%), a następnie odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków (ok. 30,2%).

6. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.

W 1997 r. element pomocy dla poręczeń i gwarancji Skarbu Państwa wynosił 146,09 mln zł. W porównaniu z 1996 r. wartość tej formy pomocy spadła o ponad 31,5%.

⁶ Nie pokazujemy dynamiki tej formy pomocy w 1997 r. w porównaniu z 1996 r. ponieważ kwoty te nie są w pełni porównywalne.

IV. OPIS POSZCZEGÓLNYCH GRUP POMOCY.

1. GRUPA A - DOTACJE I ZWOLNIENIA (ULGI) PODATKOWE.

1.1. GRUPA A1 - DOTACJE.

1 772,27 mln zł

W 1997 roku udzielono przedsiębiorstwom dotacji w wysokości 1 772,27 mln zł.

Tabela nr 9

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	Udział (w%)
	Dotacje ogółem w tym:	1 772,27	100
10	Górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	749,24	42,28
13	Kopalnictwo rud metali	14,31	0,81
14	Pozostałe górnictwo i kopalnictwo	106,91	6,03
15	Produkcja artykułów spożywczych i napojów	14,83	0,84
17	Produkcja tkanin	20,59	1,16
24	Produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych	16,72	0,94
26	Produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych	10,63	0,60
27	Produkcja metali	21,56	1,22
28	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyjątkiem maszyn i urządzeń	11,28	0,64
29	Maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	19,81	1,12
31	Produkcja maszyn i aparatury radiowej, telewizyjnej i komunikacyjnej	14,13	0,80
34	Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	7,87	0,44
35	Pozostały sprzęt transportowy	10,27	0,58
60,61	Transport lądowy i wodny	386,61	21,81
62	Transport powietrzny	41,60	2,35
64	Poczta i telekomunikacja	85,50	4,82
	Pozostałe działy	240,42	13,57

1.1.1. CELE POMOCY.

	w mln zł	w %
	1997 r.	
dotacje ogółem	1 772,27	100
1. Pomoc sektorowa	1 482,93	83,67
2. Pomoc horyzontalna	289,34	16,33
3. Pomoc regionalna	0,00	0,00

Ad.1. Pomoc sektorowa skierowana była do następujących działów gospodarki:

Tabela nr 10

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
10	górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	693,94	w tym:
		647,80	likwidacja częściowa lub całkowita kopalni węgla kamiennego i brunatnego
		37,20	naprawa szkód górniczych
		8,94	ekspertyzy, analizy, opiniowanie, weryfikacja przebiegu procesów związanych z realizacją zadań finansowanych z udziałem środków budżetowych.
13	kopalnictwo rud metali	13,50	likwidacja kopalni cynku i ołowiu.
14	pozostałe górnictwo i kopalnictwo	102,35	likwidacja kopalni poza górnictwem węgla kamiennego
60	transport lądowy; transport rurociągami	375,40	w tym:
		353,30	inwestycje PKP
		22,10	zakup autobusów
61	transport wodny	10,70	inwestycje podmiotów gospodarki morskiej
62	transport powietrzny	41,60	inwestycje Przedsiębiorstwa Porty Lotnicze
64	poczta i telekomunikacja	85,50	w tym:
		81,50	inwestycje przedsiębiorstw użyteczności publicznej Poczta Polska
		4,00	dotacja przeznaczona na realizację Programu telefonizacja miejscowości wiejskich nie posiadających żadnego telefonu.
	pozostałe działy	159,94	

Ad.2. Udział pomocy horyzontalnej w poszczególnych działach gospodarki był następujący:

Tabela nr 11

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
10	górnictwo węgla kamiennego i brunatnego	55,30	w tym:
		38,14	dofinansowanie potrzeb górnictwa z NFOŚiGW
		9,41	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		6,35	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych
		1,00	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
		0,40	dotacje budżetowe na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw
14	pozostałe górnictwo i kopalnictwo	4,56	w tym:
		2,18	dofinansowanie potrzeb górnictwa z NFOŚiGW
		1,45	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,55	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		0,37	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
15	Produkcja artykułów spożywczych i napojów	14,83	w tym:
		8,41	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		5,27	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,50	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
		0,10	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
		0,55	dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków oraz inne dotacje na zadania związane z ochroną środowiska

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
17	produkcja tkanin	20,59	w tym:
		12,89	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		4,21	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
		3,45	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,03	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
19	garbowanie i wyprawianie skór, produkcja toreb, wyrobów rymarskich i obuwia	5,54	w tym:
		4,93	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		0,26	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,34	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
24	produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych	16,72	w tym:
		10,33	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		3,61	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		1,50	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
		0,77	dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków oraz inne dotacje na zadania związane z ochroną środowiska
		0,50	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
26	produkcja wyrobów z pozostałych wyrobów niemetalicznych	10,63	w tym:
		6,40	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
			ubezpieczenia społeczne
		3,92	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,31	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
27	produkcja metali	21,56	w tym:
		11,81	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		8,29	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		0,95	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
		0,51	dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków na zadania związane z ochroną środowiska
28	produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyjątkiem maszyn i urządzeń	11,28	w tym:
		4,46	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		6,81	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		0,01	dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków oraz inne dotacje na zadania związane z ochroną środowiska
29	maszyny i urządzenia gdzie indziej nie sklasyfikowane	19,81	w tym:
		6,04	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
		12,64	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		1,12	dotacja na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw
31	produkcja maszyn i aparatury elektrycznej, gdzie indziej nie sklasyfikowana	14,13	w tym:
		12,11	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		1,00	dotacja na rekultywację zniszczeń

Nr EKD	Nazwa działu EKD	Wartość pomocy (w mln zł)	przeznaczenie pomocy
			środowiska naturalnego
		1,02	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
34	produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	7,87	w tym:
		6,78	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		1,09	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
35	produkcja pozostałego sprzętu transportowego	10,27	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych
40	zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	12,66	w tym:
		9,93	dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków oraz inne dotacje na zadania związane z ochroną środowiska
		1,42	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		1,31	dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
45	budownictwo	5,07	w tym:
		0,75	dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
		1,45	dotacje ze środków Komitetu Badań Naukowych na badania i rozwój
		2,90	dotacje ze środków NFOŚiGW przeznaczone na inwestycje i przebudowę urządzeń w ochronie środowiska.
	pozostałe działy	58,52	

Ad.3. Pomoc regionalna.

W 1997 r. nie przekazano dotacji na cele pomocy regionalnej.

1.1.2. PRZEZNACZENIE POMOCY.

Podział dotacji ze względu na przeznaczenie pomocy jest następujący:

Tabela nr 12

	w mln zł	w %
ogółem dotacje: w tym:	1772,27	100
1. Rozwój przedsiębiorstwa	78,23	4,41
2. Likwidacja przedsiębiorstwa	768,29	43,35
3. Pomoc na przetrwanie lub restrukturyzację przedsiębiorstwa	148,93	8,40
4. Badania i rozwój	105,17	5,93
5. Ochrona środowiska	103,87	5,86
6. Inwestycje	513,20	28,96
7. Zatrudnienie	52,70	2,97
8. Pokrycie strat przedsiębiorstwa	2,49	0,14

W grupie A1 nie uwzględnione zostały dotacje przedmiotowe m. in. dotacje do kolejowych i autobusowych przewozów pasażerskich w komunikacji międzymiastowej. Jest to pomoc, która ma charakter socjalny, ponieważ stanowi dopłatę do cen biletów dla tych grup społecznych, które korzystają z przejazdów bezpłatnie, bądź korzystają z ulgi. Wysokość tych dotacji wyniosła 903,42 mln zł, w tym dotacja do przejazdów pasażerskich kolejowych w komunikacji krajowej 710 mln zł oraz dotacja do przejazdów pasażerskich autobusowych w komunikacji międzymiastowej 193,42 mln zł.

1.1.3. INNE DOTACJE PODMIOTOWE.

a. Dotacje budżetowe na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

100,00 mln zł

Ta forma pomocy dotyczy przedsiębiorstw państwowych oraz spółek z udziałem Skarbu Państwa. Jest uzupełnieniem układu sądowego lub bankowego postępowania ugodowego. Przeznaczona jest na restrukturyzację zadłużenia przedsiębiorstw wobec Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość przyznawanej dotacji na spłatę zadłużenia wobec ZUS dla poszczególnych przedsiębiorstw określa się na poziomie nie wyższym od iloczynu tego zadłużenia i wskaźnika zmniejszenia wierzytelności objętej sądowym postępowaniem układowym wynikającym z tego postępowania lub wskaźnika umorzenia wierzytelności wynikającego z bankowego postępowania ugodowego, ale nie więcej niż do wysokości 50 % zadłużenia. W 1997 roku pomoc otrzymało 40 przedsiębiorstw państwowych i spółek dla których organem założycielskim lub organem reprezentującym Skarb Państwa w spółce jest Minister Skarbu oraz 25 przedsiębiorstw państwowych i spółek podległych wojewodom.

Dotacje na restrukturyzację zadłużenia podmiotów gospodarczych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, przekazane w kwocie 100,00 mln zł do ZUS, dotyczyły zadłużenia podmiotów gospodarczych nadzorowanych przez:

- Ministerstwo Skarbu Państwa	72,53 mln zł
- wojewodów	27,47 mln zł

Podstawa prawna: Art. 23 ustawy budżetowej na rok 1997 z dnia 21 lutego 1997r. (Dz. U. Nr 19 z 1997 r., poz.106). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lipca 1997 r. w sprawie określenia terminów składania wniosków, zasad podziału i trybu przekazywania dotacji budżetowej na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne (Dz.U. Nr 81, poz. 513)

b. Dotacje ze środków budżetowych, pochodzących z pożyczki z Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (EFSAL), na osłony (w tym odprawy) zwalnianych pracowników.

**12,84 mln
zł**

Beneficjentem tej formy pomocy są przedsiębiorstwa państwowe, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa oraz spółki parterowe Narodowych Funduszy Inwestycyjnych. Celem tej pomocy jest zasilenie przedsiębiorstw i spółek prowadzących procesy likwidacji w środki przeznaczone na osłony, w tym odprawy, szczególnie w regionach zagrożonych bezrobociem. Dotacja udzielana jest przedsiębiorstwom i spółkom wyłącznie raz. Decyzję o przyznaniu pomocy podejmuje w formie uchwały Rada Ministrów lub Minister Finansów (jeśli kwota dotacji nie przekracza 0,5 mln zł).

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531, i z 1995r. Nr 128, poz.621, z 1997 r. Nr 30, poz.167).

1.1.4. INSTYTUCJE UDZIELAJĄCE DOTACJI.

Tabela nr 13

Nazwa resortu	Wartość pomocy (w mln.zł)	Podstawa prawna Przeznaczenie dotacji
1.Ministerstwo Łączności	85,5 w tym:	Ustawa budżetowa na 1997r. z 21.02.97 r. (Dz.U. Nr 19, poz.106, zał.nr 2)
	81,50	—inwestycje przedsiębiorstw użyteczności publicznej Poczta Polska
	4,00	—dotacja przeznaczona na realizację Programu telefonizacja miejscowości wiejskich nie posiadających żadnego telefonu.
2.Komitet Badań Naukowych	109,11	1. art.14, ust.2, pkt 4 ustawy z dnia 12.01.1991r. o utworzeniu Komitetu Badań Naukowych (Dz. U. Nr 8, poz. 28) , 2. uchwała Nr 6/94 KBN z 27.04.1994r. (Dz. Urz. KBN nr 3, poz. 7). —Dotacje przeznaczone były wyłącznie na dofinansowanie prac badawczo-rozwojowych realizowanych na zlecenie podmiotów gospodarczych, podejmowanych w formie projektów celowych. Wysokość dofinansowania mogła wynosić do 65% nakładów na prace badawczo-rozwojowe objęte projektem celowym.
3.Ministerstwo Transportu i Gospodarki Morskiej	427,70 w tym:	Ustawa budżetowa na 1997r. z 21.02.97 r. (Dz.U. Nr 19, poz.106)

Nazwa resortu	Wartość pomocy (w mln.zł)	Podstawa prawna Przeznaczenie dotacji
	353,30	– inwestycje PKP
	22,10	– inwestycje PKS
	52,30	– inwestycje innych przedsiębiorstw, które podlegają Min.TiGM
4.Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	159,94 w tym:	Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. z późn.zm.(Dz.U Nr 46, poz.201),
	78,23	– dopłaty do oprocentowania kredytów Zakładów Pracy Chronionej
	52,07	– zatrudnienie osób niepełnosprawnych w Zakładach Pracy Chronionej
	27,15	– restrukturyzacja Zakładów Pracy Chronionej
	2,49	– pokrycie strat Zakładów Pracy Chronionej
5.Ministerstwo Gospodarki	809,79 w tym:	Ustawa budżetowa na 1997r. z 21.02.97 r. (Dz.U. Nr 19, poz 106)
	647,80	– likwidacja częściowa lub całkowita kopalni węgla kamiennego i brunatnego
	102,35	– likwidacja kopalni poza górnictwem węgla kamiennego
	37,20	– naprawa szkód górniczych
	13,50	– likwidacja kopalni cynku i ołowiu
	8,94	– ekspertyzy, analizy, opiniowanie, weryfikacja przebiegu procesów związanych z realizacją zadań finansowanych z udziałem środków budżetowych.
6. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej	61,73 w tym:	Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196) oraz decyzja Zarządu NFOŚiGW
	21,22	– ochrona środowiska
	38,14	– dofinansowanie potrzeb górnictwa z NFOŚiGW
	2,37	– dopłaty do preferencyjnego oprocentowania kredytów komercyjnych udzielanych ze środków banków na zadania związane z ochroną środowiska
7. Ministerstwo Skarbu Państwa	87,92 w tym:	1. Ustawa budżetowa na 1997r. z 21.02.97 r. (Dz.U. Nr 19, poz.106), 2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531, i z 1995r. nr 128, poz.621), 3. Ustawa z dnia 25.09.1981r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz.U. nr 18/91 poz.80, art.49), 4. Rozp. RM z dn. 8.07.1997 r. w sprawie określenia terminów składania wniosków,

Nazwa resortu	Wartość pomocy (w mln.zł)	Podstawa prawna Przeznaczenie dotacji
		zasad podziału i trybu przekazywania dotacji budżetowej na restrukturyzację zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (Dz.U. nr 81, poz.513).
	72,53	—restrukturyzacja zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne
	9,75	—dotacje ze środków budżetowych, pochodzących z pożyczki z Międzynarodowego Banku Odbudowy i Rozwoju (EFSAL), na ośłony (w tym odprawy) zwalnianych pracowników
	4,64	—dofinansowanie procesów likwidacyjnych i postępowań upadłościowych z Funduszu Mienia Polikwidacyjnego
	1,00	—dotacja na rekultywację zniszczeń środowiska naturalnego

1.2. GRUPA A2 - SUBSYDIA PODATKOWE

5 171,65 mln zł

Grupa ta stanowi uszczuplenia budżetu państwa, z tytułu ulg i zwolnień podatkowych oraz umorzeń należności budżetowych lub należności funduszy, na które składki są obowiązkowe.

Ogólna wartość subsydiów podatkowych wyniosła w 1997 roku 5 171,65 mln zł, z czego:

1. Zwolnienia i ulgi podatkowe	4 109,50 mln zł
2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku	121,00 mln zł
3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu	297,55 mln zł
4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu	643,60 mln zł

1.2.1. Zwolnienia i ulgi podatkowe.

4 109,50 mln zł

a) podatkowa ulga inwestycyjna,

1 876,20 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz osoby fizyczne. Jest to ulga systemowa i polega na odliczeniu całości lub części poniesionych wydatków inwestycyjnych do wysokości nie wyższej niż 20% podstawy opodatkowania. Podatnicy, którzy prowadzili działalność eksportową oraz spełniali określone warunki mogli odliczyć od podstawy opodatkowania do 40% wielkości uzyskanego dochodu. Celem pomocy było pobudzenie inwestycji. W 1997 roku z tej formy pomocy skorzystało 2 440 beneficjentów.

Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do **osób prawnych**.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 1993 r. nr 106 poz. 482, z późniejszymi zmianami), Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 1993 r. Nr 90, poz 416 z późn. zmianami)

b) zwolnienie od podatku dochodowego niektórych dochodów.

1 600,00 mln zł

w tym:

- ⇒ 1 227,8 mln zł - łączna kwota dochodu wolnego od podatku z tytułów określonych w art.17 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych,
- ⇒ 336,7 mln zł - kwota zwolnienia od podatku z tytułu nieodpłatnego przekazania majątku na podstawie art. 37 ust.1 pkt 1-3 w/w ustawy,
- ⇒ 35,5 mln zł - zwolnienie od podatku dochodowego, na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 6 lutego 1989 r., na okres od 3 lat do 10 lat niektórych rodzajów działalności gospodarczej.

Należą do nich m. in.: działalność w zakresie wytwarzania określonych materiałów i wyrobów na potrzeby budownictwa mieszkaniowego, działalność w zakresie wytwarzania określonych surowców farmaceutycznych, leków gotowych, preparatów diagnostycznych, surowic i szczepionek oraz artykułów sanitarnych, działalność w zakresie wytwarzania określonych wyrobów ortopedycznych, rehabilitacyjnych i protetycznych, artykułów papierniczych higienicznych, sprzętu medycznego z tworzyw sztucznych, działalność z tytułu wykonywania robót w zakresie budownictwa mieszkaniowego i obiektów budownictwa mieszkaniowego oraz infrastruktury towarzyszącej, działalność w zakresie wytwarzania określonych wyrobów przemysłu spożywczego oraz pasz przemysłowych i produktów utylizacyjnych.

Beneficjentem omawianej formy pomocy są **osoby prawne**. Celem pomocy jest uaktywnienie pewnych rodzajów działalności gospodarczej.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 z późn. zm.). Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 6 lutego 1989 r. w sprawie zwolnienia od podatku dochodowego z tytułu niektórych rodzajów działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 3, poz. 20 oraz Nr 49, poz. 278).

c) ulgi i zwolnienia podatkowe dla podmiotów z udziałem zagranicznym.

384,70 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są spółki z udziałem zagranicznym. Ta forma pomocy miała stanowić zachętę dla inwestorów zagranicznych do inwestowania w Polsce poprzez m. in. utrzymanie już istniejących i tworzenie nowych miejsc pracy, wprowadzania nowoczesnych procesów wytwarzania, w tym technologii proekologicznych. Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do **osób prawnych**.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych (Dz. U. z 1988 r. Nr 41, poz. 325; z 1990 r. Nr 51, poz. 299; z 1991 r. Nr 31, poz. 128). Ustawa z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (jednolity tekst Dz.U. z 1997 r. Nr 26, poz. 143).

d) zwolnienie od podatku dochodowego podatników zatrudniających osoby niepełnosprawne.

217,50 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz osoby fizyczne. Mogą z niej skorzystać wszyscy podatnicy, którzy zatrudniają osoby niepełnosprawne i spełniają warunki określone w ustawach. Celem pomocy jest wspomaganie działalności zakładów pracy zatrudniających osoby niepełnosprawne oraz zakładów pracy chronionej. Pomoc jest przeznaczona na organizowanie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, zdolnych do podjęcia pracy a także organizowanie rehabilitacji zawodowej, społecznej i leczniczej osób niepełnosprawnych. Pomoc ta ma charakter socjalny. Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do **osób prawnych**.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482 z późn. zm.), Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 1993 r. Nr 90, poz.416 z późn.zm.) Ustawa z dnia 9 maja 1991 r. o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46, poz. 201).

e) podatkowa ulga inwestycyjna w gminach zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym.

14,80 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne oraz fizyczne. Jej celem jest wspieranie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy na terenach zagrożonych wysokim bezrobociem strukturalnym, czyli ma charakter regionalny. Od dochodu do opodatkowania odlicza się, na warunkach określonych w rozporządzeniu RM, wydatki inwestycyjne na nabycie lub wytworzenie wymienionych w rozporządzeniu składników majątkowych, faktycznie poniesione w roku podatkowym przez podatników prowadzących albo rozpoczynających działalność, w gminach o szczególnym zagrożeniu wysokim bezrobociem strukturalnym. Ulga ta polega na odliczeniu od dochodu do opodatkowania 50% kwoty wydatków inwestycyjnych lub 75% wydatków inwestycyjnych, jeżeli są one ponoszone na terenie gminy o liczbie mieszkańców do 5 000 osób. Z pomocy mogli skorzystać podatnicy zatrudniający określoną przepisami ilość osób uprzednio zarejestrowanych jako bezrobotne. W 1997 roku uzyskało ją 117 podatników. Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do **osób prawnych**.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 24 stycznia 1995 r. w sprawie odliczeń od dochodu wydatków inwestycyjnych w gminach zagrożonych szczególnie wysokim bezrobociem strukturalnym (Dz. U. Nr 14, poz. 63, z 1996 r. Nr 63 poz.293).

f) zwolnienia i ulgi podatkowe w specjalnych strefach ekonomicznych.

16,30 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne i fizyczne. Celem pomocy jest przyspieszenie rozwoju gospodarczego części terytorium kraju na którym utworzona została strefa. Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie stref mogą korzystać z całkowitego lub częściowego zwolnienia od podatku dochodowego po spełnieniu warunków określonych w ustawie. Powyższa wartość pomocy odnosi się tylko do **osób prawnych**.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. Nr 123, poz. 600 z 1995 r. Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Dz.U. Nr 106, poz.496, z 1997 r. Nr 121, poz. 770).

1.2.2. Zaniechanie ustalania i poboru podatku.

121,00 mln zł

Zaniechanie ustalania i poboru podatku.

121,00 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy były osoby fizyczne oraz osoby prawne. Jej celem była poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Zaniechano ustalania i poboru należnego podatku dochodowego na rzecz budżetu państwa od osób prawnych na kwotę 104.3 mln zł, a od osób fizycznych na kwotę 16,7 mln zł.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 75, poz. 357, z 1997 r. Nr 121, poz. 770), Rozporządzenie RM z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. Nr 7, poz.33 z późn.zm.)

1.2.3. Umorzenia zadłużenia wobec funduszu.

297,55 mln zł

a) umorzenie zadłużenia wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

41,32 mln zł

Zakład pracy zatrudniający co najmniej 50 pracowników jest obowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości iloczynu połowy przeciętnego wynagrodzenia i liczby etatów odpowiadającej różnicy pomiędzy zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudniania osób niepełnosprawnych w wysokości 6% i rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnione są zakłady pracy, w których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi nie mniej niż 6%. Do wpłat na fundusz mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych. Zgodnie z tymi przepisami Prezes Zarządu PFRON może umorzyć na wniosek podmiotu gospodarczego, w przypadkach gospodarczo lub społecznie uzasadnionych, a także gdy wymagają tego inne szczególne okoliczności zaległości lub odsetki z tytułu wpłaty na fundusz w części lub w całości.

Podstawa prawna: Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. (Dz.U. Nr 46, poz.201).

b) umorzenie zadłużenia wobec ZUS z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne.

220,53 mln zł

elem tej formy pomocy jest udzielanie pomocy podmiotom płacącym składki z tytułu ubezpieczenia społecznego. Należność może być umorzona na wniosek dłużnika lub z inicjatywy wierzyciela w całości lub w części jeżeli:

- w wyniku postępowania egzekucyjnego lub na podstawie innych okoliczności lub dokumentów stwierdzono, że dłużnik nie posiada majątku, z którego można dochodzić należności,
- w wyniku egzekucji z majątku dłużnika, dłużnik lub osoby pozostające na jego utrzymaniu byliby pozbawieni niezbędnych środków utrzymania,
- dłużnik zmarł nie pozostawiając żadnego majątku lub pozostawił ruchomości nie podlegające egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawił przedmioty codziennego użytku domowego, którego łączna wartość nie przekracza kwoty stanowiącej trzykrotność przeciętnego wynagrodzenia,
- jest oczywiste, że w postępowaniu egzekucyjnym dotyczącym tej należności nie

uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne,

— nie można ustalić osoby dłużnika.

Wskazując, że ta forma pomocy niemalże we wszystkich przypadkach nie ma wpływu na konkurencję na rynku.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłacaniu należności państwowych (Dz. U. Nr 30, poz. 211 z 1982 r. z późn. zm) wydane na mocy dekretu z dnia 16.05.56r. o umarzaniu i udzielaniu ulg w spłacie należności państwowych (Dz.U. 17 poz.92 z późn.zm.), ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o restrukturyzacji finansowej jednostek górnictwa węgla kamiennego oraz wprowadzeniu opłaty węglowej (Dz.U. Nr 113, poz.735 art 7).

c) umorzenie zadłużenia wobec Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW)

35,70 mln zł

Umorzenie naliczonych opłat za wydobycie kopalin wg decyzji Ministra OŚiGW (kopaliny strategiczne) oraz w/g wojewodów (kopaliny pospolite)

Podstawa prawna: Ustawa z 4.02.1994 Prawo geologiczne i górnicze (D.U.27/1994 poz.96), Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie opłat za działalność prowadzoną na podstawie ustawy Prawo geologiczne i górnicze (D.U. 92/94 poz.430)

1.2.4. Umorzenia zadłużenia wobec budżetu.

643,60 mln zł

W 1997 r. umorzono nieuregulowane zobowiązania podatkowe na łączną kwotę 643,6 mln zł w tym:

- 491,6 mln zł z tytułu podatków zniesionych,
- 106,9 mln zł z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych,
- 45,1 mln zł z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych.

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne, osoby fizyczne oraz jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Celem pomocy jest poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Pomoc ma charakter powszechny, wnioskowy, może o nią wystąpić każdy podatnik.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426 z 1996 r. Nr 75 poz.357, z 1997 r. Nr 121 poz.770). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. nr 7 z 1995 roku, poz.33. z późn.zm)

2. GRUPA B- SUBSYDIA KAPITAŁOWO-INWESTYCYJNE.

2.1. B1A - WNIESIENIE KAPITAŁU DO SPÓŁKI.

8,90 mln zł

2.1.1. Wniesienie kapitału do spółki.

8,90 mln zł

Agencja Rozwoju Przemysłu w jedenastu przypadkach wniosła kapitał do spółki. Były to przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji finansowej, które rokowały nadzieję na rozwój. ARP otrzymała udziały tych spółek lub akcje.

Podstawa prawna: decyzje Zarządu ARP.

2.2. B2A -KONWERSJA ZADŁUŻENIA PRZEDSIĘBIORSTWA NA KAPITAŁ.

29,55 mln zł

2.2.1. Konwersja zadłużenia na akcje.

25,60 mln zł

Ta forma pomocy dotyczy przedsiębiorstw państwowych, jednoosobowych spółek

Skarbu Państwa oraz spółek, w których akcje będące własnością Skarbu Państwa, przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa stanowią łącznie więcej niż 50%. Przedsiębiorstwa i spółki te zaprzestały lub nie były w stanie spłacać długu wobec banku. W przypadku przedsiębiorstw państwowych były one przekształcane w jednoosobowe spółki Skarbu Państwa. Na wniosek dłużnika bank mógł wszcząć bankowe postępowanie ugodowe w celu doprowadzenia do ugody między dłużnikiem i wierzycielem. Bankowe postępowanie ugodowe prowadziło do zawarcia ugody bankowej, która obejmuje m. in. określenie zasad zamiany wierzytelności na akcje. Wierzytelność mogła być zamieniona na akcje w całości lub w części. Warunkiem zamiany wierzytelności na akcje było powstanie zobowiązania dłużnika przed dniem 31 grudnia 1996 roku w przypadku bezpośredniej konwersji, bądź przed dniem zawarcia ugody w przypadku procedur bankowego postępowania ugodowego. Wartość wierzytelności zamienionych na akcje w 1997 roku wyniosła **97,42 mln zł**.

Element pomocy w tej formie stanowi iloczyn oprocentowania kredytu komercyjnego w 1997 roku (szacunkowo 26,3 %⁷) oraz wartości wierzytelności zamienionej na akcje.

element pomocy = 97,42 mln. zł x 26,3 % = 25,6 mln zł

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82; Dz.U. z 1996 r. Nr 53, poz. 235, Nr 118, poz. 561, Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 98, poz.603).

2.2.2. Konwersja zadłużenia na akcje lub udziały przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

3,95 mln zł

Agencja Rozwoju Przemysłu dokonała zamiany zadłużenia przedsiębiorstw na ich udziały lub akcje. Wartość zadłużenia konwertowanego na akcje wyniosła **15,04 mln zł**. Element pomocy w tej formie stanowi iloczyn oprocentowania kredytu komercyjnego w 1997 roku (szacunkowo 26,3%) oraz wartości zadłużenia zamienionego na udziały lub akcje.

element pomocy = 15,04 mln zł x 26,3 % = 3,95 mln zł

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3.02.1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18, poz.82), Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24.10.1934 roku - Prawo o postępowaniu układowym, decyzje Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu.

⁷ prognozowana stopa procentowa kredytu komercyjnego o dużym stopniu ryzyka.

3. GRUPA C - „MIĘKKIE KREDYTOWANIE.”

3.1. C1A- KREDYTY PREFERENCYJNE I WARUNKOWO UMORZONE.

794,17 mln zł

3.1.1. Kredyty preferencyjne ze środków EFSAL udzielone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

1,52 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków wymienionych powyżej były przeznaczone na finansowanie inwestycji restrukturyzacyjnych dla przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa. Agencja Rozwoju Przemysłu udzieliła kredytów preferencyjnych ze środków EFSAL w wysokości **41,87 mln zł**.

Wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **1,52 mln zł**.

Podstawa prawna: art. 39 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 1991 roku - Prawo budżetowe (Dz. U. z 1993 r. Nr 72, poz. 344). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 listopada 1993 roku w sprawie wytycznych realizacji budżetu państwa w zakresie wydatków przeznaczonych na wsparcie restrukturyzacji i osłony likwidacji przedsiębiorstw (Dz. U. z dnia 10 grudnia 1993 r. Nr 119, poz. 531).

3.1.2. Kredyty preferencyjne ze środków własnych Agencji Rozwoju Przemysłu.

2,27 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków wymienionych powyżej były przeznaczone na finansowanie inwestycji restrukturyzacyjnych dla przedsiębiorstw państwowych oraz spółek Skarbu Państwa. Wartość kredytów preferencyjnych udzielonych przez ARP wyniosła **21,57 mln zł**.

Wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **2,27 mln zł**.

Podstawa prawna: Decyzja Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu.

3.1.3. Dopłaty ze środków Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa do oprocentowania kredytów bankowych.

279,69 mln zł

a) dopłaty do oprocentowania kredytów inwestycyjnych podstawowych.

89,32 mln zł

Dopłaty do oprocentowania dotyczyły kredytów inwestycyjnych dla osób fizycznych i prawnych przeznaczonych na realizację inwestycji w przetwórstwie rolno-spożywczym, mających na celu:

- poprawę efektywności produkcji, polegającą na zmniejszeniu kosztów wytwarzania,
- lepsze wykorzystanie zasobów pracy,
- tworzenia bazy surowcowej upraw przemysłowych,
- poprawę jakości produkcji żywnościowej,
- zwiększenie oferty towarowej i usługowej oraz jej lepsze wykorzystanie do potrzeb

rynku krajowego i rynków zagranicznych,
– ograniczenie uciążliwości dla środowiska.
Agencja stosuje dopłaty do oprocentowania kredytów udzielanych przez banki, z którymi zawarła umowy, przeznaczonych na finansowanie m.in. w/w przedsięwzięć, w ramach przyznawanych im limitów.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82), § 8 pkt.1

b) dopłaty do oprocentowania kredytów branżowych.

33,24 mln zł

Dopłaty do oprocentowania bankowych kredytów przeznaczonych na realizację przedsięwzięć w zakresie przetwórstwa mleka w ramach branżowego programu restrukturyzacji i modernizacji mleczarstwa.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 stycznia 1996 r. w sprawie szczegółowych kierunków działań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa oraz sposobów ich realizacji (Dz.U. Nr 16, poz. 82), § 8 pkt.1

c) dopłaty do oprocentowania kredytów obrotowych.

157,13 mln zł

Dopłaty do oprocentowania kredytów bankowych przeznaczonych na skup i przechowywanie produktów rolnych (zbóż, rzepaku, buraków cukrowych oraz niektórych półproduktów), sezonowych nadwyżek mleka w proszku, masła, serów twardych, półtuszy wieprzowych i miodu. Dopłaty te są udzielane do kredytów o oprocentowaniu w stosunku rocznym dla kredytobiorcy w wysokości 0,70 stopy oprocentowania kredytu redyskontowego i nie mniejszej niż 7%. Dopłaty te są udzielane pod warunkiem, że termin spłaty kredytu nie przekracza dnia 30 września roku następnego.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 lutego 1995 r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu udzielania dopłat do oprocentowania kredytów na cele rolnicze, § 1, pkt. 8-9 (Dz.U. Nr 19, poz. 92)

3.1.4. Kredyty preferencyjne ze środków PFRON.

5,66 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków PFRON dotyczyły realizacji przedsięwzięć utrzymujących zatrudnienie osób niepełnosprawnych. Kredyty te były udzielane wyłącznie zakładom pracy chronionej. Kredyty preferencyjne były udzielane dla przedsięwzięć zwiększających zatrudnienie osób niepełnosprawnych i były związane z wprowadzaniem nowych technologii, zakupem środków trwałych, modernizacją procesów produkcyjnych, wdrażaniem nowych asortymentów, przebranżowieniem działalności gospodarczej zakładów, a także przedsięwzięć realizowanych na terenie tych województw, w których występuje największe bezrobocie osób niepełnosprawnych. Wartość tych kredytów wyniosła w 1997 roku **44,64 mln zł**.

Spłata kredytu następuje po okresie karencji, który nie może przekroczyć 3 lat. Odsetki w okresie karencji wynosiły 12% stopy redyskonta weksli NBP powiększone o 3 pkt procentowe, a w okresie spłaty 50% stopy redyskonta weksli NBP powiększone o 2 pkt procentowe. Wartość pomocy stanowi iloczyn kwoty udzielonych kredytów oraz różnicy między szacunkową średnią stopą kredytu komercyjnego (ok.26,3%), a preferencyjną stopą po której udzielono kredyt (szacunkowo ok. 13,62%).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **5,66 mln zł.**

Podstawa prawna: Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych z 9.05.1991r. art. 32 ust.2, pkt 1(Dz.U Nr 46, poz.201).

3.1.5. Nieściągnięte opłaty z tytułu gospodarczego korzystania ze środowiska oraz nieściągnięte kary za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska .

327,04 mln zł

Wszystkie przedsiębiorstwa, których działalność produkcyjna wiąże się z gospodarczym korzystaniem ze środowiska i jego zasobów są zobowiązane do uiszczania z tego tytułu odpowiednich opłat. Są one pobierane m. in. za: pobór wody, odprowadzanie ścieków, emisję zanieczyszczeń odprowadzanych do atmosfery, składowanie odpadów. Kary są nakładane na przedsiębiorstwa w przypadku przekroczenia dopuszczalnych norm emisji zanieczyszczeń. NFOŚiGW nie zbiera informacji na temat beneficjentów tej formy pomocy według kategorii EKD. Około 60% nieściągniętych opłat i kar przypada na województwo katowickie, gdzie jest największa koncentracja najbardziej uciążliwych sektorów przemysłu w Polsce. Wartość nieściągniętych w 1997 r. opłat za korzystanie ze środowiska wyniosła **640,0 mln zł**, tj. 29,5% naliczonych opłat w tym:

— 498,2 mln zł - za zrzuty kopalnianych wód słonych (górnictwo węgla kamiennego) tj. 97,8% naliczonych opłat na rzecz:

⇒ NFOŚiGW - 448,4 mln zł,

⇒ gminnych funduszy - 49,8 mln zł,

— 8,6 mln zł - za emisję tlenków azotu (przede wszystkim przemysł w tym w znacznej mierze energetyka profesjonalna) tj. 5,7% naliczonych opłat z tego na rzecz:

⇒ NFOŚiGW - 7,7 mln zł

⇒ gminnych funduszy - 0,9 mln zł,

— 33,6 mln zł - za emisję tlenków siarki (w większości przemysł z dużym udziałem energetyki) tj. 7,2% naliczonych opłat z tego na rzecz:

⇒ NFOŚiGW - 12,1 mln zł

⇒ wojewódzkich funduszy - 18,1 mln zł

⇒ gminnych funduszy - 3,4 mln zł

Powyższe informacje dotyczą również rodzajów działalności gospodarczej, których nie obejmuje zakres przedmiotowy raportu (tj. włącznie z np. rolnictwem, gospodarką komunalną, odpadami komunalnymi). Brak jest również danych o nieściągniętych przez wojewódzkich inspektorów karach za przekroczenie dopuszczalnych norm w ochronie środowiska

Wartość pomocy stanowi iloczyn kwoty nieściągniętych opłat i kar oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1997 r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **327,04 mln zł**

Podstawa prawna: ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196).

3.1.6. Kredyty preferencyjne udzielone przez NFOŚiGW.

43,24 mln zł

Kredyty preferencyjne ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej są udzielane podmiotom gospodarczym na realizację przedsięwzięć związanych z ochroną środowiska. Wartość udzielonych kredytów preferencyjnych wyniosła **329,22 mln zł**

Przyjmując szacunkowo, że stopa oprocentowania kredytu w banku komercyjnym w 1997 r. wynosiła 26,3%, to wartość pomocy będzie stanowiła różnicę między stopą kredytu komercyjnego a stopą kredytu preferencyjnego pomnożoną przez wartość udzielonych pożyczek preferencyjnych.

Wartość tej formy pomocy wyniosła **43,24 mln zł**.

Podstawa prawna: ustawa z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 49 z 1994 r., poz. 196) oraz decyzje Zarządu NFOŚiGW.

3.1.7. Kredyty warunkowo umorzone przez Agencję Rozwoju Przemysłu.

124,95 mln zł

Powyższa wartość pomocy dotyczyły umorzenia nie spłaconych pożyczek i oprocentowania w wyniku bankowych postępowań ugodowych, sądowych postępowań układowych i postępowań upadłościowych.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 3 lutego 1993 roku o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 18 z 1993 r., poz. 82), Rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 24.10.1934 roku - Prawo o postępowaniu układowym i prawo upadłościowe oraz decyzje Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu.

3.1.8. Kredyty warunkowo umorzone przez NFOŚiGW.

2,44 mln zł

Kredyty udzielone przedsiębiorstwom ze środków NFOŚiGW na cele ekologiczne mogą być częściowo umorzone. Przedsiębiorstwo musi jednak spełnić następujące warunki: osiągnąć cel rzeczowy, wykonać projekt w terminie, spłacić co najmniej 50% kwoty kredytu, regularnie spłacać odsetki od kredytu. Decyzję o umorzeniu kredytu podejmuje Zarząd NFOŚiGW.

Podstawa prawna: Ustawa z 31.01.1980 o ochronie i kształtowaniu środowiska (tekst jednolity Dz.U.Nr 49 z 1994r.poz.196) oraz decyzja zarządu NFOŚiGW

3.1.9. Kredyty warunkowo umorzone przez PFRON.

7,36 mln zł

Kredyty umarzane były na mocy decyzji Zarządu PFRON i dotyczyły kwot udzielonych w latach poprzednich zakładom pracy chronionej oraz osobom niepełnosprawnym, w ramach realizowanych programów celowych

Podstawa prawna: Ustawa o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych z dnia 9 maja 1991 roku. (Dz.U. Nr 46 poz.201 art.32 ust. 2, pkt 1, z późniejszymi zmianami)

3.2. C2A - ODROCZENIE I ROZŁOŻENIE NA RATY PŁATNOŚCI WOBEC BUDŻETU I FUNDUSZU.

2 123,56 mln zł

3.2.1. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec

Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

1 443,90 mln zł

Odraczanie terminu zapłaty oraz rozkładanie na raty należności pieniężnych z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne dotyczy podmiotów będących płatnikami składek, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej. W wypadkach gospodarczo uzasadnionych lub zasługujących z innych przyczyn na uwzględnienie organ uprawniony do umorzenia należności może odroczyć termin zapłaty należności lub rozłożyć należność na raty, biorąc pod uwagę możliwości płatnicze dłużnika oraz uzasadniony interes wierzyciela.

Wartość płatności wobec ZUS odroczonej i rozłożonej na raty wyniosła

2 825,6 mln zł. w tym:

- 1 723,3 mln zł – górnictwo węgla kamiennego i brunatnego
- 3,0 mln zł – pozostałe górnictwo i kopalnictwo
- 22,8 mln zł – produkcja artykułów spożywczych i napojów,
- 68,9 mln zł – produkcja tkanin,
- 7,7 mln zł – produkcja odzieży
- 32,0 mln zł – garbowanie i wyprawianie skór, produkcja toreb, wyrobów rymarskich i obuwia
- 32,7 mln zł – produkcja chemikaliów, wyrobów chemicznych i włókien sztucznych
- 22,8 mln zł – produkcja wyrobów z pozostałych surowców niemetalicznych
- 172,6 mln zł – produkcja metalu
- 17,4 mln zł – produkcja metalowych wyrobów gotowych z wyjątkiem maszyn i urządzeń
- 181,7 mln zł – produkcja maszyn i urządzeń gdzie indziej nie sklasyfikowana
- 5,1 mln zł – produkcja sprzętu i aparatury radiowej, telewizyjnej i komunikacyjnej
- 18,8 mln zł – produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep
- 74,6 mln zł – produkcja pozostałego sprzętu transportowego
- 10,1 mln zł – produkcja mebli; działalność produkcyjna gdzie indziej nie sklasyfikowana
- 4,0 mln zł – zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz parę wodną i gorącą wodę
- 186,4 mln zł – budownictwo
- 35,4 mln zł – handel hurtowy i komisowy, z wyjątkiem handlu pojazdami mechanicznymi i motocyklami
- 162,1 mln zł – transport lądowy, transport rurociągami

element pomocy stanowi iloczyn odroczonej i rozłożonej na raty płatności wobec ZUS oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1997r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **1 443,9 mln zł.**

Wartość ta jest nieco zawyżona, ponieważ ZUS nie dysponuje informacjami na temat okresu rozłożeń i odroczeń należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne.

Podstawa prawna: § 5, ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 15 września 1982 r. w sprawie zasad umarzania i udzielania ulg w spłacie należności państwowych Dz. U. Nr 30, poz. 211 z 1982 r. z późn. zm.

3.2.2. Odroczenie i rozłożenie na raty płatności podatków.

642,43 mln zł

Beneficjentem tej formy pomocy są osoby prawne, osoby fizyczne oraz jednostki

organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej. Celem pomocy jest poprawa sytuacji finansowej lub socjalnej podatników. Pomoc ma charakter powszechny, wnioskowy, może o nią wystąpić każdy podatnik.

W 1997 r. rozłożono na raty płatność zobowiązań podatkowych na łączną kwotę **443,8 mln zł** w tym:

- 24,2 mln zł - z tytułu podatków zniesionych,
- 170,4 mln zł - z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych,
- 249,2 mln zł - z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych

Odroczono termin płatności zobowiązań podatkowych na łączną kwotę **813,4 mln zł**

w tym:

- 98,7 mln zł - z tytułu podatków zniesionych,
- 444,5 mln zł - z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych,
- 270,2 mln zł - z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych

a kwota odroczenia i rozłożenia na raty płatności podatków wyniosła w 1997 roku 1 257,2 mln zł.

element pomocy stanowi iloczyn odroczonego i rozłożonego na raty płatności podatków oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1997r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **642,43 mln zł**.

Wartość ta jest nieco zawyżona, ponieważ Ministerstwo Finansów nie dysponuje informacjami na temat okresu rozłożeń i odroczeń płatności podatków.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 19 grudnia 1980 r. o zobowiązaniach podatkowych (Dz. U. z 1993 r. Nr 108, poz. 486, Nr 134, poz. 646, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 oraz Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 75 poz.357, z 1997 r. Nr 121 poz 770). Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1995 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o zobowiązaniach podatkowych (Dz.U. nr 7 z 1995 roku, poz.33 z późn.zm.).

3.2.3. Odroczenie lub rozłożenie na raty płatności wobec PFRON.

37,23 mln zł

Każdy zakład pracy zatrudniający co najmniej 50 pracowników jest zobowiązany dokonywać miesięcznych wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w wysokości iloczynu połowy przeciętnego wynagrodzenia i liczby etatów odpowiadającej różnicy pomiędzy zatrudnieniem zapewniającym osiągnięcie wskaźnika zatrudniania osób niepełnosprawnych w wysokości 6% i rzeczywistym zatrudnieniem osób niepełnosprawnych. Z wpłat zwolnione są zakłady pracy, w których wskaźnik zatrudnienia osób niepełnosprawnych wynosi nie mniej niż 6%. Do wpłat na fundusz mają zastosowanie przepisy o zobowiązaniach podatkowych. Zgodnie z tymi przepisami Prezes Zarządu PFRON może zarządzić zaniechanie w całości lub w części ustalania zobowiązań z tytułu wpłat na fundusz i poboru składki w przypadkach gospodarczo lub społecznie uzasadnionych, a także gdy wymagają tego inne szczególne okoliczności.

Wartość płatności wobec PFRON odroczonego lub rozłożonego na raty wyniosła **72,86 mln zł**.

Wartość pomocy stanowi iloczyn odroczonego i rozłożonego na raty płatności wobec PFRON oraz stopy oprocentowania zaległych należności budżetowych (w 1997 r. 0,14 % dziennie).

Wartość tej formy pomocy wyniosła **37,23 mln zł**.

Podstawa prawna: Ustawa o zobowiązaniach podatkowych art. 22, ust. 1 (Dz. U. Nr 108 z 1993 r., poz. 486) w związku z art. 8 ust. 1 ustawy o zatrudnieniu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 46 z 1991 r., poz. 210 z późn. zm.).

3.2.4. Przyspieszona amortyzacja.

Beneficjentami tej formy pomocy są osoby fizyczne i prawne. W przepisach określone są warunki korzystania z przyspieszonej amortyzacji oraz współczynniki podwyższania stawek amortyzacyjnych. Mogą z nich korzystać m.in. podmioty na terenie specjalnych stref ekonomicznych, w gminach o szczególnym zagrożeniu wysokim bezrobociem strukturalnym, w rejonach zagrożonych recesją i degradacją. Brak jest informacji o wysokości zmniejszenia podatku dochodowego z tytułu podwyższenia stawek amortyzacyjnych.

Podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 17 stycznia 1997 roku w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz.U. Nr 6 z 1997 r.poz.35, z późn. zm.).

4. GRUPA D - PORĘCZENIA I GWARANCJE KREDYTOWE.

4.1. D1A - PORĘCZENIA I GWARANCJE.

146,09 mln zł

4.1.1. Poręczenia i gwarancje Skarbu Państwa.

146,09 mln zł

Celem tej formy pomocy jest wspomaganie realizacji przedsięwzięć poprzez ułatwienie dostępu do kredytu bankowego. Pomoc ma charakter powszechny, może o nią ubiegać się każdy podatnik spełniający określone w ustawie z dnia 8 maja 1997 r. oraz w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1997 r. warunki.

Poręczeń i gwarancji spłaty ze środków budżetu państwa kredytu bankowego udziela Minister Finansów lub Rada Ministrów w zależności od wysokości wnioskowanej kwoty poręczenia lub gwarancji. Poręczenia i gwarancje mogą być udzielone do wysokości 60% wykorzystanej kwoty kredytu objętego poręczeniem lub gwarancją oraz do wysokości 60% odsetek od tej kwoty. Ponadto Rada Ministrów może również udzielić poręczenia do wysokości wyższej niż 60% w przypadku przedsięwzięcia o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej.

Poręczeniem lub gwarancją ze środków budżetu państwa mogła być objęta spłata kredytu inwestycyjnego udzielanego na cele:

- rozwoju i utrzymania infrastruktury,
- rozwoju eksportu dóbr i usług,
- ochrony środowiska,
- wsparcia procesów adaptacyjnych i rozwojowych w prywatyzowanych przedsiębiorstwach państwowych,
- wdrażania nowych rozwiązań technicznych lub technologicznych będących wynikiem badań naukowych lub prac badawczo-rozwojowych.

Poręczeniem Skarbu Państwa lub gwarancją mogła być objęta również spłata kredytu udzielonego na:

- zakup materiałów i wyrobów gotowych przeznaczonych na realizację przedsięwzięć polegających na wykonaniu dóbr inwestycyjnych na eksport o wartości jednostkowej powyżej 10 mln ECU i cyklu produkcyjnym powyżej 6 miesięcy.

W 1997 roku Skarb Państwa udzielił poręczeń i gwarancji kredytów bankowych na kwotę **1 160,3 mln.zł**,

z czego:

– poręczenia spłaty kredytów krajowych	708,6 mln zł
– gwarancje spłaty kredytów zagranicznych	451,7 mln zł

Poręczeń spłaty kredytów krajowych udzielono siedmiu podmiotom, a czterem podmiotom udzielono gwarancji spłaty kredytów zagranicznych.

Nominalna wielkość udzielonych poręczeń i gwarancji przez Skarb Państwa (D1) wielokrotnie przewyższa wartość pomocy (D1A). Element pomocy (D1A) stanowi różnicę między wydatkami budżetu państwa z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń, a sumą opłat prowizyjnych i windykowanych należności w roku 1997.

element pomocy = wydatki budżetowe - (dochody z tytułu opłat prowizyjnych + dochody z tytułu windykacji należności)

Wydatki budżetowe z tytułu udzielonych przed 1997 rokiem poręczeń i gwarancji wyniosły w 1997 roku **197,26 mln zł**, z czego:

– wydatki z tytułu poręczeń spłaty kredytów krajowych	196,91 mln zł
– wydatki z tytułu gwarancji spłaty kredytów zagranicznych	0,35 mln zł

Dochody z tytułu opłat prowizyjnych od poręczeń i gwarancji w 1997r. wyniosły:

12,97 mln zł, z czego:

– dochody z opłat prowizyjnych od poręczeń spłaty kredytów krajowych	5,37 mln zł
– dochody z opłat prowizyjnych od gwarancji spłaty kredytów zagranicznych	7,60 mln zł

Dochody z tytułu windykacji należności Skarbu Państwa związanych z poręczeniami i gwarancjami w 1997r. wyniosły **38,2 mln zł**, z czego:

– dochody z tytułu windykacji należności związanych z poręczeniami spłaty kredytów krajowych	38,2 mln zł
– dochody z tytułu windykacji należności związanych z gwarancjami spłaty kredytów zagranicznych	nie występowały.

$$\text{Element pomocy (D1A)} = 197,26 - (12,97 + 38,20) = 146,09 \text{ mln zł}$$

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. Nr 79 poz.484, Nr 80 poz. 511), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1997 r. w sprawie warunków i trybu udzielania poręczeń i gwarancji oraz opłat z tytułu udzielonego poręczenia i gwarancji (Dz. U. Nr 99, poz. 606).

4.1.2. Agencja Rozwoju Przemysłu.

Agencja Rozwoju Przemysłu udzieliła w 1997 roku pięć poręczeń spłaty kredytu ze środków własnych na łączną kwotę **42,77 mln zł**. W roku sprawozdawczym dochody z udzielonych przed 1997 rokiem poręczeń były większe niż wydatki jakie poniosła z tego tytułu Agencja, w związku z tym element pomocy (D1A) równy jest zero.

Podstawa prawna: decyzja Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu.

4.1.3. Krajowy Fundusz Poręczeń Kredytowych Banku Gospodarstwa Krajowego.

Celem tej formy pomocy jest wspomaganie procesów adaptacyjnych i rozwojowych podmiotów gospodarczych w tym małych i średnich przedsiębiorstwach. O poręczenie może ubiegać się każdy krajowy podmiot gospodarczy, w tym również małe i średnie przedsiębiorstwa, które zatrudniają do 250 osób, ich roczny dochód nie przekracza 20 mln ECU a suma bilansowa 10 mln ECU.

Poręczeniem może być objęty kredyt inwestycyjny oraz kredyt przeznaczony na zakup materiałów lub surowców do produkcji.

Wniosek o udzielenie poręczenia kredytodawca składa w banku udzielającym kredytu. Bank ten zawiera z kredytobiorcą umowę, w której uzależnia uruchomienie kredytu od uzyskania poręczenia Banku Gospodarstwa Krajowego. Poręczenie może być udzielane maksymalnie do wysokości 60% wykorzystanej kwoty przyznanego kredytu, którego poręczenie dotyczy oraz do wysokości 60% odsetek od tej kwoty lub 70% kwoty przyznanego kredytu bez odsetek.

Maksymalna kwota poręczenia może stanowić równowartość 1,5 mln ECU. Kwota jednostkowego poręczenia kredytu dla małych i średnich przedsiębiorstw nie może przekroczyć 50 tys. ECU i stanowić więcej niż 50% kwoty przyznanego kredytu.

W 1997r. BGK udzielił 62 poręczenia kredytowe na łączną kwotę 12,1 mln zł. Fundusz Poręczeń Kredytowych nie poniósł żadnych wydatków z tytułu udzielonych przed 1997r. i w 1997 r. poręczeń, w związku z tym element pomocy (D1A) równy jest zero.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. Nr 79, poz. 484, Nr 80, poz.511), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 marca 1993 r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego (Dz.U z 1994 r. Nr 23, poz. 96, Nr 131 poz.662, z 1995 r. Nr 144 poz. 709, z 1997 r. Nr 87 poz. 549), Umowa zawarta w dniu 5 marca 1996 r. pomiędzy Ministrem Finansów i BGK, określająca zasady tworzenia, gospodarowania Krajowym Funduszem Poręczeń Kredytowych (KFPK), Umowa z dnia 6 sierpnia 1997 r. pomiędzy Skarbem Państwa reprezentowanym przez Ministra Finansów a BGK w sprawie określenia szczegółowych warunków i trybu udzielania poręczeń ze środków KFPK, wysokości, warunków i trybu pobierania opłat prowizyjnych z tytułu udzielonych poręczeń oraz w sprawie przeznaczenia środków Funduszu na inne cele związane z udzielaniem poręczeń.

4.1.4. Ubezpieczenia kontraktów eksportowych gwarantowanych przez Skarb Państwa.

Beneficjentem bezpośrednim jest Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., natomiast beneficjentem pośrednim podmioty gospodarcze korzystające z tej formy pomocy. Celem tej formy pomocy jest wspomaganie polskiego eksportu i udzielanie podmiotom gospodarczym ochrony na wypadek strat poniesionych w związku z realizacją kontraktu eksportowego. Ubezpieczenie obejmuje szkody poniesione przez ubezpieczającego powstałe w wyniku niemożności wykonania kontraktu eksportowego bądź w wyniku nienależytego wykonania kontraktu przez kontrahenta zagranicznego, powstałego z przyczyn określonych jako ryzyko polityczne, ryzyko katastrofalne, ryzyko przewlekłej zwłoki w wypełnianiu zobowiązań płatniczych przez państwo lub dłużnika publicznego.

O pomoc mogą ubiegać się wszystkie podmioty gospodarcze realizujące kontrakty eksportowe.

W 1997 r. Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. nie skorzystała z żadnej formy pomocy państwa tj. zarówno z możliwości zaciągnięcia pożyczki ze środków z budżetu państwa, jak i z możliwości uzyskania poręczenia kredytu bankowego, w związku z tym element pomocy (D1A) równy jest zero.

Własne środki Korporacji były wystarczające dla tej formy ubezpieczenia. Określony w ustawie budżetowej na rok 1997 limit ubezpieczeń kontraktów eksportowych w wysokości 3 400,0 mln zł został wykorzystany w 33,1% tj. w kwocie 1 124,9 mln zł.

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach kontraktów eksportowych (Dz.U. Nr 86, poz. 398; z 1996 r. Nr 106, poz. 496; z 1997 r. Nr 28, poz. 154, Nr 79, poz. 484, Nr 121, poz. 770)

wydruk z dnia 19.10.1998 r.